

gospodarske, obrtniške in narodne.

Izhajajo vsako sredo po celi pôli. Veljajo v tiskarnici jemane za celo leto 4 gold., za pol leta 2 gold., za četrt leta 1 gold.; pošiljane po pošti pa za celo leto 4 gold. 60 kr., za pol leta 2 gold. 40 kr., za četrt leta 1 gold. 30 kr.

V Ljubljani v torek 19. novembra 1878.

Obseg: Vodila, kako sadje dolgo ohraniti dobro. — Ali golobje res kvarijo strehe? — Štajarska kokoš. — Kako naj se kuri, da se drv prihrani. — Gospodarske novice. — Prikazen na Golem. — Književne novosti. — Govor grofa Hohenwarta. (Konec.) — Obravnave iz deželnih zborov. — Kako se imate Bosna in Hercegovina vprihodnje vladati? — Dopisi. — Novičar.

Gospodarske stvari.

Vodila, kako sadje dolgo ohraniti dobro.

V časniku Tirolske družbe kmetijske in vrtnarske v Bolcani nahajamo poduk pod gori navedenim naslovom, ki se nam vreden zdi, da ga tudi slovenskim gospodarjem priobčimo v posnemanje. Glasí se tako-le:

Vsa priporočila, kako hraniti sadje čez zimo in še dalje, merijo na to, da ga obvarujemo gnjilobe.

Glavna vodila, kako to doseči, so sledeča:

1. Mrzle naj so shrambe sadja zato, da se prehitro sadje ne medí in zadržuje razvitek tistih glivic, ki so glavni vzrok gnjilobe.

2. Primerno zračevanje sadnega hrama, da je mogoče nečisti zrak iz njega izpustiti, in zrak, kolikor mogoče, suh ohraniti.

3. Popolna temà v hramu.

4. Sadje popolnem zdravo, celo in čedno a ne prezrelo.

5. Sadje naj je prav malo zvenjeno, predno se pred zimo v hram položi.

Če se hoče sadje v velikih kupih in za prodaj hraniti, je neobhodno potrebno, da se z ledom prava stopinja mrzlot v hramu vravná. V sadnem hramu naj ne bo nikoli več kot 1 stopinja ali k večjemu malo več gorkote po R. gorkomeru. Ker pod 1 stopinjo gorkote se začne že led delati, je iz tega razvidno, kako malo gorkote je v takem hramu, kjer je le 1 stopinja. Skušnje novejših časov so potrdile, kako dobro se v tako mrzlem hramu dá sadje ohraniti; po tej poti ostane grozdje in sadje notri do poletja dobro.

V sadnih hramih se morajo napraviti duški, ki se odpirati in zapirati dadó; napravi naj se pa tacih duškov, kolikor mogoče veliko in različne visokosti, če mogoče, naj se nekateri napravijo skozi streho vun. Tako se dá zrak v hramih dober ohraniti, da se odstrani vzlasti mokri in nečisti zrak.

Priporoča se tudi za vzdržanje suhega zraka to, da se na povežene deske raztrese klorovo apno, ki iz zraka srka vlago; po vlagi napojeno in raztopljeno klorovo apno se vlovi v podstavljeno posodo; ko je klorovo apno potem zopet izhlapilo vodene dele, se iznova lahko porabi v navedeni namen.

Če pa ni takih posebnih bramov za shrambo sadja, naj se navadni hram, kolikor mogoče napravi tako-le: izbere naj se proti severu ali solnčnemu izhodu ležeči prostor; napravijo naj se hramu dvojna vrata, do-

bra zapora oken; vse to zato, da se hram ohrani mrzel in temen; vsakako pa tudi tukaj ni pozabiti na zračne duške.

Da sadje toliko zvene, kolikor smo gori rekli, je treba, naj sadje leži nekoliko časa na prostem zraku, a ne na velicih kupih.

Prostori, v katere sadje denemo, se morajo poprej dobro izzračiti, potem pa do dobrega zapreti; nikoli pa se ne sme v hramih, kjer imamo sadje, hraniti repa, zelje in druga opresnina.

Treba je pa tudi v hramih sadje vrediti po njegovi različni občutljivosti tako, da manj žlahno in lahko veneče sadje pride bliže, ali pa celó na tla na slamo; žlahno sadje z gladko lupino; posebno hruške se položijo na lese (police). Lese naj se potresejo z jelkovim žaganjem ali z gipsom ali pa pepelom, da se sadje bolje ohrani, pa tudi z les ne pada.

Jabelka se lože dadó dolgo ohraniti kakor hruške; pri hruškah je veliko na tem ležeče, da se o pravem času z dreves vzamejo.

Sicer pa je treba, in to posebno od konca, večkrat ogledati sadje, da se odbere tako, ki kaže, da bi utegnilo gnjiti.

Kdor le kaj malega sadja dalje časa ohraniti hoče, dobro storí, če vsako jabelko ali hruško zavije v fini (svilni) papir in jih položi v zabojih v gips, pepel ali ogljeni prah, da se obvarujejo dotike vnanjega zraka. Vsakako pa je treba, da se tako shranjeno sadje čez zimo 3 do 4 izloži in po zrelosti prebere.

V podzemeljskih jamah, v katerih se hranuje repa, krompir itd., se sadje ne dá dobro ohraniti.

Ali golobje res kvarijo strehe?

Na to vprašanje, o katerem so si misli gospodarjev, ki se pečajo s tako perutnino, sèm ter tje zelo navskriž, odgovarja časnik „Oest. ung. Bl. für Geflügelzucht“ tako-le: Slamnatim streham škodujejo golobje gotovo ne le s tem, da bilke iz slame pukajo, in tako streho kvarijo, ampak da tudi na mestih, kjer golobjek obleži, začne mah in drugo rastlinstvo hitro rasti, pod katerim pa potem slama rada gnjije. Tudi na strehah s škodljivimi kritih niso brez škode; če je taka streha še nova, ne morejo kaj škodovati; sčasoma pa po dežju in solncu začne les tróbneti, ki bi še leta in leta trpel, če pa ga golobje večkrat klujejo na takih mestih, postanejo potem čedalje več luknje in streha gre veliko poprej pod zlo.